

Lathund för filmvetarstudenter: formalia

Nedan följer en kortfattad lathund för grundläggande formalia. Den kan du använda när du skriver filmanalys, hemtentamen, uppsats etc. Det är en omarbetad version av The Chicago Manual of Style, 15th edition.

TITLAR

Generellt: Alla typer av titlar – till exempel på filmer, tv-serier, böcker, tidskrifter och tidningar – *kursiveras*. Var konsekvent med detta framställningen igenom, det vill säga i brödtexten, i rubriker, i noter och i källförteckning.

Filmtitlar:

Första gången en filmtitel nämns ska svensk titel (i de fall en sådan finns), originaltitel, regissör och premiärår anges. EX: *Den långa flykten* (*Watership Down*, Michael Rosen, 1978).

Om svensk titel är densamma som originaltitel behöver den bara anges en gång. EX: *Edward Scissorhands* (Tim Burton, 1990).

Om svensk titel saknas anges oftast den engelskspråkiga och originaltitel. EX: *Two Solutions for One Problem* (*Dow Rahehal Baraye yek Massaleh*, Abbas Kiarostami, 1975).

Om regissören inte är känd eller mindre relevant för sammanhanget (som ofta är fallet i forskning kring tidig film) brukar man i stället ange produktionsbolagets namn. EX: *Film Johnnie* (Keystone, 1914).

Fortsättningsvis räcker det att bara skriva svensk (eller motsvarande) filmtitel.

Tv-titlar:

Första gången en tv-produktion nämns ska uppgift om antingen producent/produktionsbolag, distributionskanal eller regissör anges, beroende på relevans. Ursprungligt sändningsår anges också. EX: *Beverly Hills 90210* (Spelling, 1990-2000) eller *God morgon alla barn* (Jens Jonsson, 2006).

Avsnitt i tv-serier har ofta egna titlar, dessa sätts då inom citationstecken. Ursprungligt sändningsår för det aktuella avsnittet ska anges. Även information om säsons- och avsnittsnummer ska anges. EX: "Under the Influence" (ep. #5.02, 1994), *Beverly Hills* (Spelling, 1990-2000).

CITATTEKNIK

Generellt: Var mycket noggrann med att citera korrekt! Ingenting får vara felaktigt eller missvisande.

Ändringar i citat.

Man kan göra nödvändiga ändringar i originaltexten men detta måste markeras enligt följande:

Tillagt ord, som oftast infogas för att öka begripligheten, placeras i klammer. EX: "Hans [Eisensteins] filmer hade lika stor influens som Griffiths och Chaplins."

Uteslutet/na ord markeras med tre punkter i klammer: "Hans filmer hade lika stor influens som [...] Chaplins." *eller* "Hans filmer hade lika stor influens som Griffiths [...]."

Man kan också ändra begynnelsebokstaven i en mening från versal till gemen eller vice versa om detta är nödvändigt och då ska den ändrade bokstaven sättas inom klammer. EX: Många hävdar att "[h]ans filmer hade lika stor influens som Griffiths och Chaplins."

Vill man poängtera ett/några ord för att markera dess vikt i ett citat kan det göras genom kursivering, vilket också markeras. EX: "Hans filmer hade *lika stor* [min kurs.] influens som Griffiths och Chaplins."

Citattecken inom citat skrivs om till enkla citattecken. EX: "En skadlig effekt föreligger också om åskådarens attityder till andra människor eller till grundläggande värderingar förråas, 'avhumaniseras'".

Placering av citat.

Om citatet är kortare än 50 ord infogas det i den löpande texten med citationstecken i början och slutet av citatet. EX: Enligt Rydin var detta "en medveten strategi i syfte att etablera en barndom som var övervakad av modern".

Punkten efter citatet placeras *efter* citationstecknet ifall citatet i sig inte utgör en fullständig mening. EX: Enligt Rydin var detta "en medveten strategi i syfte att etablera en barndom som var övervakad av modern".

Punkten placeras *före* citationstecknet ifall citatet i sig utgör en fullständig mening. EX: "Om Evert Taube gav oss bilden av den svenska sommaren, skapade Astrid Lindgren det blågula barndomslandet."

Om citatet är längre än 50 ord bryts det ur den löpande texten i ett så kallat blockcitat. Detta föregås och efterföljs av en blankrad, har bredare vänstermarginal än den löpande texten och skrivs med mindre teckenstorlek. Blockcitat ska *inte* omgärdas av citationstecken.

EX: Filmen övertog denna uppfattning, som i följande citat från *Motography* 1913:

Filmansikten måste vara absolut naturliga, och till för något år sedan måste det sägas att de praktiskt taget var det, men på senare tid har jag slagits av det faktum att filmer av både engelskt och amerikanskt märke, men i

synnerhet det senare, uppvisar en märkbar och olycklig tendens till helt abnorma ansiktssammandragningar, fullständiga överdrifter eller alltför betonade versioner av vad som rimligen bör vara det naturliga uttrycket.

NOTHÄNVISNINGAR

Noter ska införas varje gång man hämtar information från en källa, oavsett ifall det presenteras i citat, referat eller inte nämns i den löpande texten. I Word-programmet sker detta genom "Infoga" – "Fotnoter och slutkommentarer".

Placering av notsiffra

I de flesta fall placeras notsiffran i slutet av en mening, efter ev. citationstecken och efter skiljetecken. EX: Enligt Rydin var detta "en medveten strategi i syfte att etablera en barndom som var övervakad av modern".¹

I undantagsfall ska dock notsiffran placeras inne i meningen. Detta, vilket man i möjligaste mån bör undvika, gäller när man hänvisar till flera olika källor i en och samma mening.

EX: De [...] allvarligare inslag som Lindgrens böcker rymmer, såsom tidningarnas alla rapporteringar om "krig och tråkigheter"² eller Lisas funderingar [...] kring ifall hon egentligen är glad eller ledsen,³ har inte överförts till filmduken.

Utformning av nottext

Nottexten placeras normalt längst ned på varje sida och ska innehålla viss information om källan. Nottexten ska avslutas med punkt. Första gången en källa nämns enligt följande:

Böcker:

Tryckt bok: författarens förnamn och efternamn, fullständig titel, förlagsort, förlag, tryckår och sida man hänvisar till.

EX: ¹ Ingegerd Rydin, *Barnens röster. Program för barn i Sveriges radio och television 1925-1999* (Stockholm: Stiftelsen Etermedierna i Sverige, 2000), 114.

Bok med fyra eller fler författare:

EX: ²² Edward Laumann m fl, *The Social Organization of Sexuality: Sexual Practices in the United States* (Chicago: University of Chicago Press, 1994), 262.

Bok i översättning:

EX: ³³ David Cooper, *Död åt familjen*, övers. Margareta Edgardh (Stockholm: Bonnier, 1971), 34.

Antologi: i det fall antologin i sin helhet avses anges redaktör(er) följt av titel etc.

EX: ³⁷ Kevin Kruse och Thomas Sugrue, red., *The New Suburban History* (Chicago: University of Chicago Press, 2006).

Kapitel/del ur antologi: i detta fall är det viktigt att ange titel både på kapitel och bok samt namn både på kapitelförfattaren och på bokens redaktör.

EX: ⁴⁴ Andrew Wiese, "The House I Live In': Race, Class and African American Suburban Dreams in the Postwar United States", *The New Suburban History*, red. Kevin Kruse och Thomas Sugrue (Chicago: University of Chicago Press, 2006), 101.

Akademisk avhandling: författare, titel, institution, universitet, år, sida.

EX: ⁶⁶ Ylva Habel, *Modern Media, Modern Audiences. Mass Media and Social Engineering in the 1930's Swedish Welfare State* (ak avh Filmvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet, 2002), 101.

E-bok: elektroniskt publicerad bok ska anges som övriga böcker med skillnaden att man även anger webbadress samt datum för hämtning, eller kontroll, av texten.

EX: ⁵⁵ Laura Fitinghoff, *Barnen från Frostmofjället* (Stockholm: A.-B. Ljus' Förlag, 1907), <http://runeberg.org/frostmo/> (kontrollerad 15 aug 2008).

Artiklar:

Artikel i tryckt tidskrift: artikelns författare och rubrik anges, liksom namn på tidskrift, volym, nummer och år samt sida/sidor.

EX: ⁷⁷ Andrew Higson, "The Concept of National Cinema", *Screen* 30, nr 4 (vinter 1989): 37.

Artikel i populärmagasin: författare, rubrik, titel på magasin, dag, månad, år och sida anges.

EX: ⁹⁹ Steve Martin, "Sports-Interview Shocker", *New Yorker*, 6 maj 2002, 84.

Artikel i dagstidning: författare (om sådan finns angiven), rubrik på artikel, namn på tidning, dag, månad, år samt ev. tidningsdel anges.

EX: ¹⁰¹ Britt Ågren, "Släpp Frankenstein loss (åtminstone från 11 år)", *Dagens Nyheter*, 30 aug 1975, kulturdelen.

Artikel i tryckt tidskrift som även finns tillgänglig elektroniskt via t ex Academic Search Premier, JSTOR och Project Muse anges precis som artikel i tryckt tidskrift.

Artikel i online-tidskrift (artikel som publiceras på online-tidskriftens hemsida): samma som i tryckt tidskrift med tillägget att webbadress samt datum för hämtning, eller kontroll, av texten också anges.

EX: ⁸⁸ Harry M. Benshoff, "Brokering Brokeback Mountain – a local reception study", *Jump Cut: A Review of Contemporary Media*, nr. 50 (2008), <http://www.ejumpcut.org/currentissue/BrokbkMtn/index.html> (kontrollerad 15 aug 2008).

Webbsidor o dyl: det är viktigt att det framgår *vem* som skrivit det man hänvisar till på en blogg eller en webbsida. Ange datum för kontroll av sidan och om möjligt datum för publicering.

EX 1: ³⁶ Hynek Pallas, "Medborgare Václav Havel åker på semester", Bloggen Hynek Pallas om film, inlägg publicerat 12 maj 2008, <http://hynek-pallas.blogspot.com> (kontrollerad 27 maj 2008).

EX 2: ¹¹² Aubree Bowling, "Parents Television Council Presents: Worst TV Show of the Week, CSI: Crime Scene Investigation on CBC", Hemsidan Parents Television Council, publicerat 2005,

<http://www.parentstv.org/PTC/publications/bw/2005/0220worst.asp> (kontrollerad 5 aug 2007).

Webbsida utan författare: EX: ⁵³ Hemsidan The L Word Online, "Score",
<http://www.thelwordonline.com/Score.shtml> (kontrollerad 15 aug 2008).

Andra och därefter följande gånger som man hänvisar till en källa i not kan man förkorta nothänvisningen och man behöver alltså inte återge samma information på nytt, utan bara den som är relevant för sammanhanget, t ex sidhänvisning.

EX: ¹²² Hlatky, 35.

Om man i sin text refererar till flera texter av samma författare ska även boktitel/artikeltitel eller dylikt anges, så att ingen förvirring kring källans ursprung kan uppstå.

Om man refererar till samma källa i en direkt påföljande not skriver man "ibid" samt sidhänvisning.

EX: ¹³³ Hlatky, 35. ¹³⁴ Ibid., 37.

Om den text man refererar till sträcker sig över två sidor skriver man ett "f" efter sidnumret. EX: ¹⁴⁴ Hlatky, 35f.

Om den text man refererar till sträcker sig över fler än två och upp till och med fem sidor skriver man "ff" efter sidnumret.

EX: ¹⁵⁵ Hlatky, 35ff.

Om den text man refererar till sträcker sig över fler än fem sidor anger man exakta sidnummer.

EX: ¹⁶⁶ Hlatky, 35-41.

KÄLLFÖRTECKNING

Efter brödtexten sammanställs en utförlig källförteckning som listar samtliga källor som refererats till i texten, såväl filmer och tv-serier som skriftliga källor.

Filmer och tv-serier:

Anges i bokstavsordning efter (svensk) titel. EX:

Filmer:

Agnes Cecilia (Anders Grönros, 1991)

Den röda ballongen (*Le ballon rouge*, Albert Lamorisse, 1956)

Ivans barndom (Ivanovo detstvo, Andrei Tarkovskij, 1962)

Tv-serier:

Dagar med Knubbe (Peter Schildt, regi, 1977)

Fem myror är fler än fyra elefanter (Bengt Linné, prod, 1973)

Tårtan (Håkan Alexandersson och Carl-Johan de Geer, regi, 1973)

Skriftliga källor:

Anges i bokstavsordning efter författarens *efternamn*. Informationen är till stor del densamma som i nothänvisningen men med vissa justeringar och tillägg.

Om källan sträcker sig över fler än en rad ska efterföljande rader ha bredare vänstermarginal än den första raden.

Böcker

Punkt används som skiljetecken och parenteser ska inte förekomma.

Tryckt bok: EX:

Rydin, Ingegerd. *Barnens röster. Program för barn i Sveriges radio och television 1925-1999*. Stockholm: Stiftelsen Etermedierna i Sverige, 2000.

Bok med fyra eller fler författare: samtliga författare ska anges. EX:

Laumann, Edward, John Gagnon, Robert Michael och Stuart Michaels. *The Social Organization of Sexuality: Sexual Practices in the United States*. Chicago: University of Chicago Press, 1994.

Bok i översättning: översättare ska anges något mer utförligt än i not. EX:

Cooper, David. *Död åt familjen*. Översättning av Margareta Edgardh. Stockholm: Bonnier, 1971.

Bok i senare upplaga än ursprunglig publicering: Årtal för ursprunglig publicering ska anges efter årtal för den upplaga som används. EX:

Rousseau, Jean-Jacques. *Emile eller Om uppfostran*. Översättning av C. A. Fahlstedt i bearbetning av Inga-Britt Hansson. Göteborg: Stegeland, 1977 [1762].

Antologi: EX:

Kruse, Kevin och Thomas Sugrue, red. *The New Suburban History*. Chicago: University of Chicago Press, 2006.

Kapitel ur en antologi: redaktören ska anges något mer utförligt än i not; sidnummer för hela kapitlet anges. EX:

Wiese, Andrew. "The House I Live In': Race, Class and African American Suburban Dreams in the Postwar United States". I *The New Suburban History*, redigerad av Kevin Kruse och Thomas Sugrue. Chicago: University of Chicago Press, 2006, 99-119.

Akademisk avhandling: EX:

Habel, Ylva: *Modern Media, Modern Audiences. Mass Media and Social Engineering in the 1930's Swedish Welfare State*. Ak avh Filmvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet, 2002.

E-bok: Elektroniskt publicerad bok ska anges som övriga böcker med skillnaden att man även anger webbadress samt datum för hämtning, eller kontroll, av texten. EX:

Fitinghoff, Laura. *Barnen från Frostmofjället*. Stockholm: A.-B. Ljus' Förlag, 1907, <http://runeberg.org/frostmo/> (kontrollerad 15 aug 2008).

Artiklar och tidskrifter

Artikel i tryckt tidskrift: årtal skrivs inom parentes och sidnummer för hela artikeln anges. EX:

Higson, Andrew. "The Concept of National Cinema", *Screen* 30, nr 4 (vinter 1989): 36-46.

Artikel i populärmagasin: dag, månad, år skrivs ut. EX:

Martin, Steve. "Sports-Interview Shocker". *New Yorker*, 6 maj 2002.

Artikel i dagstidning: dag, månad, år samt ev. tidningsdel anges. EX:

Ågren, Britt. "Släpp Frankenstein loss (åtminstone från 11 år)". *Dagens Nyheter*, 30 aug 1975, kulturdelen.

Artikel i tryckt tidskrift som även finns tillgänglig elektroniskt via t ex Academic Search Premier, JSTOR och Project Muse anges precis som artikel i tryckt tidskrift.

Artikel i online-tidskrift (artikel som publiceras på online-tidskriftens hemsida): samma som i tryckt tidskrift med tillägget att webbadress samt datum för hämtning, eller kontroll, av texten också anges. EX:

Benshoff, Harry M. "Brokering Brokeback Mountain – a local reception study". *Jump Cut: A Review of Contemporary Media*, nr 50 (2008),
<http://www.ejumpcut.org/currentissue/BrokbkMtn/index.html>
(kontrollerad 15 aug 2008).

Webbsidor o dyl: det är viktigt att det framgår *vem* som skrivit det man hänvisar till på en blogg eller en webbsida. Ange datum för kontroll av sidan och om möjligt datum för publicering.

EX 1:

Pallas, Hynek. "Medborgare Václav Havel åker på semester". Bloggen Hynek Pallas om film, inlägg publicerat 12 maj 2008, <http://hynek-pallas.blogspot.com>
(kontrollerad 27 maj 2008).

EX 2:

Bowling, Aubree. "Parents Television Council Presents: Worst TV Show of the Week, CSI: Crime Scene Investigation on CBC". Hemsidan Parents Television Council, publicerat 2005,
<http://www.parentstv.org/PTC/publications/bw/2005/0220worst.asp>
(kontrollerad 5 aug 2007).

Webbsida utan författare: EX:

The L Word Online. "Score", <http://www.thelwordonline.com/Score.shtml> (kontrollerad 15 aug 2008).